

شیوه‌های تبلیغی در

نیروه‌های مسلح

حسن مزاری

ضرورت بکارگیری شیوه‌های تبلیغی صحیح به خوبی آشکار می‌شود.

تبلیغ در لسان موحدین، فلسفه نبوت به شمار آمده‌است و مبلغ دینی در حقیقت رسولی است که رهنمودهای پیامبران الهی را به جامعه‌ی خویش منتقل می‌کند. از این رو با عنایت به اهمیت و حساسیت، در ایفای این رسالت خطیر با استفاده از تجربه‌های مثبت و منفی قریب به هزار مبلغ و مراجعه به کتابهای مختلف در زمینه‌های تبلیغی مقاله‌ای درباره شیوه‌های تبلیغی در نیروهای مسلح تنظیم شد تا در اختیار مبلغین عزیز قرار گیرد.

امید است مرضی حضرت حق تعالی و عنایات خاصه حضرت بقیه‌الله الاعظم امام زمان (ارواحنا فداه) قرار گیرد.

اشاره

سپاس فراوان آفریدگاری را سزااست که برای تکامل بشر رسولانی را مبعوث نمود.

درود بر والاترین رسول و مبلغ الهی؛ یعنی، پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد مصطفی ﷺ که بشر را به صراط مستقیم رهنمون فرمود.

سلام بر امامان و پیشوایان راه حق که همواره جامعه بشری مرهون انوار هدایت آنها بوده است و باطلب رضوان الهی برای رهبر کبیر انقلاب اسلامی امام خمینی رحمته‌الله و دعا برای مقام معظم رهبری.

نظر به این که امر تبلیغ از اهمیت خاصی در جوامع بشری برخوردار است و دنیای امروز خصوصاً مکاتب الحادی استفاده شایانی از روشها و ابزارهای بسیار پیشرفته تبلیغی برای پیشبرد مقاصد شوم خویش می‌کنند، لذا

الگوهای رفتاری

«کونوا دعاة الناس بغير السننکم لیروا منکم الورع والاجتهاد والصلوة والخیر فان ذلك داعية».

دعوت کنندگان مردم باشید با غیر زبانهایتان، تا مردم تقوی و کوشش و نماز و نیکی از شما ببینند. پس همانا تبلیغ واقعی این است.

عمل روحانی بهترین تبلیغ است.

به قول یکی از علما، ما حرف زده‌ایم، مردم در انتظار عمل ما هستند.

در مرکز آموزش ۴ بیرجند روزی مسؤول محترم عقیدتی سیاسی وقت، بسیار آرام در حال ترک پادگان بودند. فرمانده وقت مرکز در حالی که با تعدادی از افسران ارشد جلوی درب پادگان ایستاده بودند، از آنان سؤال کرد، آیا می‌دانید چرا حاج آقا این قدر آرام راه می‌روند؟ هیچ کس نتوانست جواب دهد، فرمانده جواب داد، دو دقیقه به ساعت یک مانده، حاج آقا طوری از درب بیرون می‌روند که رأس ساعت یک پادگان را ترک کنند. به نظر شما خواننده‌ی عزیز کدام سخنرانی درباره‌ی نظم این قدر کارایی دارد.

ایشان بدون هیچ گونه استفاده از امکانات پادگان پیاده رفت و آمد می‌کردند تا جایی که یکی از برادران اهل سنت با کمال اخلاص می‌گفت: من نمازی که پشت سر حاج آقا می‌خوانم، پشت سر هیچ کس نخوانده‌ام.

یکی از مبلغین در خاطرات خود می‌گوید: سال ۶۳ سه ماه به مهمانسرای لشکر ۲۸ سنندج جهت تبلیغ عزیمت نمودیم. من با یک چمدان و وسایل بسیار ابتدایی با خانواده‌ام مستقر شدم و دوستان هم گاهی به دیدن ما می‌آمدند، پس از گذشت ده سال برای تبلیغ در ماه رمضان به سنندج رفتم، یکی از مسؤولان که شاهد زندگی ساده و همراه با قناعت گذشته ما بود پس از آن که مرا شناخت، مرا به دانشجویان و اساتید معرفی نمود و به من گفت: من زندگی شما را به عنوان درسی بزرگ هیچ گاه فراموش نمی‌کنم.

روحانی نمونه

روزی مرحوم شیخ انصاری قصد عزیمت به شهر بغداد را داشت، مردم بغداد خوشحال به طرف دروازه ورودی شهر جهت استقبال هجوم می‌آوردند،

سفیر ایران هم پس از شنیدن ورود شیخ عازم استقبال شد، در حین رفتن با سفیر یکی از کشورهای خارجی برخورد نمود که به دیدن او می‌آمد، سفیر خارجی گفت:

عازم کجا هستید؟

سفیر ایران جواب داد:

عالمی از علمای شیعه وارد بغداد می‌شود، به استقبالش می‌رویم، سفیر خارجی گفت:

من هم می‌آیم، به اتفاق حرکت کردند، چون مردم پیاده بودند و آنها سوار اسب، به سرعت از مردم گذشتند، در مسیر راه به شیخی رسیدند که بر الاغی سوار است و با صاحب الاغ مشغول گفتگو می‌باشد، از او رد شدند به خیال این که این مرد ممکن نیست شیخ باشد، ناگهان دیدند که مردم همان شیخ را در میان گرفته سلام و صلوات می‌فرستند، مرد خارجی با تعجب پرسید؟

خدایا مگر این کیست؟

سفیر ایران جواب داد:

به این‌ها حجت‌الاسلام می‌گویند، یعنی هادی و راهنمای دین، مرد خارجی گفت:

به خدا قسم من شنیده بودم حضرت عیسی علیه السلام بر الاغ برهنه سوار می‌شد و غذای چرب و نرم نمی‌خورد ولی باور نمی‌کردم، با دیدن این مرد روحانی من انبیای الهی را باور کردم.

خودتان قضاوت فرمایید، اگر شیخ انصاری با کاروانی می‌آمد، آیا این اثر را داشت؟ امروز هم هر چه عزیزان روحانی ساده باشند، در دل مردم بیشتر جای می‌گیرند.

اعتدال در برخورد

«خیر الامور اوسطها»؛ شایسته است از برخوردهای متواضعانه و محترمانه، شاداب، نرم ولین که خود دعوت عملی به سوی خوبیها و جذابیت دین و روحانیت است، غفلت نشود. از طرفی این تواضع و نرم‌خویی هیبت طلبگی را از بین نبرد. از بیان شوخیهای رکیک و جکهای زننده پرهیز شود.

امر و نهی

در محلهای تبلیغ از دستور دادن و امر کردن تا حد امکان پرهیز کنیم.

داستان

در حالات مرحوم میرزا محمدتقی شیرازی می‌نویسند: ایشان در منزل هم

از دستور دادن خودداری می فرمودند و گاهی از اندرون غفلت می کردند که شام میرزا را بیاورند، ایشان بدون شام صبح کرده، ولی تقاضایی نمی کردند.

حکم کردن حرام نیست، اگر کسی می خواهد جلوی سرکشی نفسش را بگیرد، خوب است تمرین کند و دستور ندهد.

احترام علما

از آنجا که هتک حرمت روحانیت جایز نیست، زیبنده است که در این خصوص دقت کافی مبذول شود.

حجت الاسلام توسلی نقل می کند:

در قسمت بیرونی منزل امام در نجف، گاهی از بعضی روحانیون انتقاد می شد، یک روز حاج آقا مصطفی به طلاب گفتند:

آقا امام (ره) فرموده اند:

«من راضی نیستم کسی در خانه ی

من غیبت یا اهانت به افراد نماید.»

مسائل حوزه

بازگو نمودن بعضی از مسائل حوزه برای افراد غیرحوزوی در برخی از موارد تبعات منفی به دنبال دارد.

جناح گرایی

با توجه به این که پرسنل نظامی از وارد شدن به جریانات سیاسی ممنوع می باشند لذا:

الف: وارد جناح بندی های سیاسی نشوید و پرسنل را هم از جناح بندی و تفرقه برحذر دارید، شاید بعضاً بخواهند بفهمند شما از چه جناحی طرفداری می کنید، با زیرکی خاصی زیر بار این گونه سؤالات نروید چون عزیزانی وارد این مسائل شده، و پیش از شدت گرفتن بحث مجبور به ترک محل تبلیغ گشته اند.

ب: در صورتی که بین افراد اختلافی باشد به نحوی عمل شود که خیال نکنند، شما از گروه خاصی حمایت می کنید. روحانی بایستی مانند پدری دلسوز همه را تحت مهر و محبت خود داشته باشد.

پرهیز از تفرقه

در اکثر مناطق و پادگان ها پیروان ادیان و مذاهب مختلف علی الخصوص اهل سنت حضور دارند، لذا شایسته است مبلغان محترم از ذکر مسائل اختلاف انگیز خودداری کنند.

مأموریت شما فقط تبلیغ است

برادران روحانی صرفاً برای آموزش و تبلیغ اعزام می‌شوند و اشتغالات دیگر از قبیل نقاشی کشیدن، درختکاری و... خارج از موضوع مأموریت تلقی می‌گردد. **حسن برخورد و احترام به نظامیان**

و پرهیز از قیاس

خوشبختانه پرسنلی که بعد از انقلاب استخدام شده‌اند، در حال حاضر بدنه ارتش را تشکیل می‌دهند. باید از مقایسه نمودن ارتش در قبل و بعد از انقلاب پرهیز کرد.

رعایت حسن برخورد را سرلوحه کار خویش قرار داده، به گونه‌ای رفتار کنیم که خدای ناکرده کسی فکر نکند که روحانی او را حقیر انگاشته و یا احتمالاً طاغوتی می‌داند.

محل استراحت و تغذیه

تا حد امکان از محل خواب و تغذیه گله نکنید و در صورت نبود امکانات مورد ضروری را فقط به مسئولین عقیدتی سیاسی گزارش نمایید.

به قول مرحوم آیه‌الله بهاء‌الدینی (ره): «طلبه باید اعمی باشد، با هر غذایی بسازد، در همه جا بخوابد، با

همه بتواند ارتباط برقرار کند، کارهایش منوط به شرایط خاص نباشد.»

عدم دخالت در کار فرماندهان

دخالت در کارهای اجرایی مسئولین و فرماندهان مصلحت نیست. شایسته است مبلغان گرامی موارد خلاف را تنها با مسئولین عقیدتی سیاسی در میان بگذارند.

در صورت مشاهده خلاف فاحشی مانند فحاشی و... سعی کنند در سخنرانی‌های خویش بدون مورد خطاب قرار دادن شخصی خاص پیرامون آن بحث کنند و مضرّاتش را بیان نمایند.

اسرار و مسائل محرمانه

توصیه می‌شود مبلغان گرامی در حفظ اسرار ارتش کوشا بوده، در پی کسب مسائل محرمانه نباشند. چون ممکن است، مورد سوءظن قرار گیرند، مسائل داخلی نیروها حتی کوچکترین موارد را برای هیچ کس اگر چه به آنها اعتماد دارید، نقل نکنید.

استفاده از رادیو و تلویزیون

نگاه کردن به تلویزیون بیش از حد در انظار عمومی خلاف عرف محسوب

می‌شود.

الگو قرار می‌دهند.

هدیه

چه نیکوست در محل تبلیغ اگر برایمان از طرف مسؤولین هدیه‌ای در نظر گرفته شده قبول کنیم و اگر داده نشد، به هیچ وجه حتی به طور کنایه درخواست هدیه نکنیم، چون تبلیغ امر مقدسی است، نه برای هدیه است و نه حق الزحمه و نه تجلیل.

ورزش

ورزش برای سلامتی بسیار مناسب است اما شایسته است از ورزشهایی که روحانیت را زیر سؤال می‌برد، حتی الامکان در مکانهای عمومی خودداری نماییم. مخصوصاً ورزشهایی مثل شنا و کشتی.

وسائل نقلیه

در محل تبلیغ برای رفتن به محل‌های متفرقه تقاضای وسیله نقلیه نکنیم مسؤولین در این زمینه وظیفه‌ای ندارند، از راننده درخواست نکنیم که اجازه‌ی رانندگی با خودرو را به ما بدهد، چون مجاز نیست.

از علم و هنر دیگران بهره ببریم
اگر مخاطب شما دارای علمی است

همچنین گوش دادن به برخی نوارهای مجاز سرود از طرف یک مبلغ اثرات سوئی بر روی کسانی که باید در بین آنها تبلیغ کند، دارد. شایسته است مبلغ چون استادی تیزبین به این قضایا بنگرد و حاصل زحمات خود را از بین نبرد.

عادت‌ها

اگر به مسائلی نظیر جدول حل کردن، بازیهای کامپیوتری، نقاشی کشیدن و... در محیط خانواده و یا جاهای دیگر عادت دارید، در انظار عمومی و محل‌های تبلیغی و کاری به شدت از آن بپرهیزید.

مکالمات تلفنی

الف: در مکالمات تلفنی دقت کنیم که هیچ‌گونه اطلاعاتی مربوط به محل تبلیغ حتی ناچیزترین موارد، مثلاً، «ما روی پتو می‌خوابیم» مطرح نشود، چون دشمن از کمترین اطلاعات استفاده می‌کند.

ب: در تعداد و مدت مکالمه بسیار دقیق باشید چون چشمهای تیزبینی مراقب رفتار شما هستند و بعضاً شما را

در بعضی جاها اشکالاتی بر نظام و مدیریت‌ها و شکوه‌هایی از وضعیت اقتصادی و غیره مطرح می‌شود متوجه باشیم که نباید اشتباهات و اشکالات را به عنوان این که اشکال کننده مخالف اسلام یا ضدانقلاب و منحرف است، توجیه کنیم، ولی از سویی دیگر مواظب باشیم بیان اشکالات به تضعیف نظام نیانجامد، خدمات نظام را نیز مطرح نموده و بیشتر جنبه‌های معنوی انقلاب را بیان کنیم.

در بعضی جاها اشکالاتی بر نظام و مدیریت‌ها و شکوه‌هایی از وضعیت اقتصادی و غیره مطرح می‌شود متوجه باشیم که نباید اشتباهات و اشکالات را به عنوان این که اشکال کننده مخالف اسلام یا ضدانقلاب و منحرف است، توجیه کنیم، ولی از سویی دیگر مواظب باشیم بیان اشکالات به تضعیف نظام نیانجامد، خدمات نظام را نیز مطرح نموده و بیشتر جنبه‌های معنوی انقلاب را بیان کنیم.

سایر نکات اخلاقی

۱- خود را به منزل کسی دعوت نکنیم، از تحمیل میهمانی‌های ناخواسته به افراد به هر شکل برحذر

که از آن بی‌اطلاع هستید، سعی کنید که برای شما درباره‌ی آن توضیحاتی بدهد. وقتی گفتگو طرفینی شود، با صمیمیت به وجود آمده، باب گفتگو برای صحبت‌های دیگر باز می‌شود.

عده‌ی خاصی شما را به خود جلب نکنند

گاهی عده‌ای از روی علاقه، روحانی را احاطه کرده، در نتیجه از بقیه غافل می‌ماند یا بعضاً به روحانی القا می‌کنند که فلانی‌هایی دین هستند، از آنها برحذر باشید. در حالی که این افراد بیشتر نیاز به تبلیغ و ارشاد دارند.

برخورد با انتقادهای به نظام

خوشبو کردن خود را که امری مستحب است فراموش نکنیم.

۷- صراحت کلام و وضوح کلمات امری است پسندیده، اما نباید در بیان احکام از کلمات رکیک و صریح استفاده نمود.

۸- از به کار بردن کلمات و اصطلاحات کوچه و بازاری یا محاوره‌ای و یا لهجه‌ای خاص که بین افراد خاصی رواج دارد، خودداری کنیم. علی‌الخصوص تکبیه کلام‌هایی که در تلویزیون پخش می‌شود و متأسفانه در جامعه رایج است و به کار بردن آنها از یک طلبه بسیار زننده است. متانت و وقار روحانیت را با خنده و شادی چند لحظه‌ای افراد معاوضه نکنیم.

باشیم.

گاهی افراد برای خودشان علاوه بر غذای پادگان میوه و... تهیه می‌کنند و وجه آن را شخصاً می‌پردازند، توجه داشته باشیم، در صورتی که استفاده کردیم، وجه آن را بپردازیم.

۲- حضور روحانی در مجالس و میهمانی‌ها در حدّ ضرورت باشد.

۳- از رعایت نمودن آداب متعارف محیط در جلسات، برخوردها و رفت و آمدها غفلت نکنیم.

۴- عیادت بیماران و جانبازان را فراموش نکنیم.

۵- روی گشاده، تبسم، سلام، احوال‌پرسی و شادابی در برخوردها را از یاد نبریم.

۶- نظافت شخصی، آراستگی و حتی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی